

Tárgytematika / Course Description Kultúraelmélet

AKLB_BHTM108

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: Csendesné dr. Cseri Kinga

Félév / Semester: 2023/24/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 12/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

Az előadás célja a kultúra eredetére és fogalmára vonatkozó legfontosabb koncepcióknak, a kultúra összetett jelenségeinek történeti bemutatása, valamint bevezetés azokba a teóriákba, amelyek a kultúráról való gondolkodásban ma meghatározónak számítanak (kép, nyelv, emlékezet, tér, digitalizáció stb.). Az előadás tehát egyfelől igyekszik a kultúraelmélet paradigmatis irányzatainak történetét ismertetni, másfelől elméleti vonatkozásokban is áttekintést nyújtani az interdiszciplináris kultúraszemlélet legfontosabb teóriáiról. Az előadás implicit pedagógiai célja: segítségnyújtás a kulturális folyamatokról való önálló és kritikus gondolkodás kialakításában.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

Kultúra és civilizáció. Kultúra és hagyomány. A kulturális fordulat

A kultúra mítoszai. Természetfilozófia és mitológia. Az antik filozófia. A görög kultúra. A középkor, a reneszánsz és a felvilágosodás kultúraértelmezése

Kulturális antropológia. A prehistorikus társadalmak kultúrája, mítoszai és gyakorlatai. A kulturális antropológia irányzatai (a kultúra strukturalista, evolucionista, szemantikai felfogása)

Kultúra és nyelv. Kultúra és játék. A kultúra játékelmélete

Kultúrkritika (Benjamin, Ortega, Spengler). Nietzsche. Életfilozófiák. Kritikai kultúrakutatás

A kultúra emlékezete. Az emlékezet kultúrája. Pszichoanalízis és kultúra

A kultúratudományok térbeli fordulata. A kulturális örökség

Tömegkultúra és elitkultúra

Mediális kultúrtechnikák. Popkultúra

1. Ikonikus fordulat a kultúrában

1. Kultúra és információs társadalom. A Gutenberg-galaxis vége?

2. A posztmodern kultúraértelmezése I.(Multikulturalizmus. Interkulturális szemléletmód)

3. A posztmodern kultúraértelmezése II.

4. Összefoglalás

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Aláírás feltétele: A félév végi aláírás megszerzésének feltétele (nappali képzésben) az órákon való részvétel az egyetemi szabályzat (TVSZ) szerint.

Vizsgára bocsátás feltétele: Az aláírás megszerzése

A gyakorlati órán (a szemináriumi foglalkozásokon) önálló kiselőadás megtartása a választott témából (a szemeszter 1. óráján közreadott témák közül).

A kurzus (nappali és levelező képzésben is) szóbeli/írásbeli vizsgával zárul, melynek teljesítéséhez az előadások anyaga és a megadott kötelező szakirodalom ismerete szükséges.

Órai aktivitás alapján megajánlott jegy szerezhető.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Maróti Andor: Sokszemzőgből a kultúráról. Irányzatok a kultúra elméletében és filozófiájában, Trefort Kiadó, 2005.

AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL

-Maróti Andor: A kultúra fogalmának történelmi változásai

Online: <http://mek.oszk.hu/21400/21420/?from=rss>

-Simon Attila: Dionysos színrevitele. A közvetítés kulturális technikái az antik irodalomban és filozófiában, Ráció, 2009.

-Média- és kultúratudomány (Kézikönyv), Ráció, 2018.

-Clifford Geertz: Az értelmezés hatalma, Osiris, Budapest, 2001.

-Paul Bohannon-Mark Glazer: Mérföldkövek a kulturális antropológiában, Panem Kft. 2006.

-Konrad Lorenz: A civilizált emberiség nyolc halálos bűne, Helikon, Budapest, 2022.

-Freud: Rossz közérzet a kultúrában, Kossuth Kiadó, 2014.

-Francis Fukuyama: A történelem vége és az utolsó ember, Európa Könyvkiadó, 2022.

-Jan Assmann: A kulturális emlékezet. Írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskultúrákban, Atlantisz Könyvkiadó, 2018.

-Hankiss Elemér: Az emberi kaland. Egy civilizációelmélet vázlata, Helikon, 2014.

-Róheim Géza: A kultúra eredete és szerepe, Animula, Budapest, 2001.

-Marcel Mauss: A test technikái. In: Uő: Szociológia és antropológia, Osiris, Budapest, 2004.

-A test – Társadalmi fejlődés, kulturális teória (Mike Featherstone – Mike Hepworth – Bryan S. Turner)

-Hans-Georg Gadamer: A szép aktualitása, T-Twins, Budapest, 1994.

-Samuel P. Huntington: A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása, Európa, 2014.

-Benyovszky Krisztián: Megközelítési szempontok a populáris irodalom és kultúra tanulmányozásához

Online: http://www.umjl.fss.ukf.sk/wp-content/uploads/2019/11/Benyovszky_Krisztian_Megkozelitesi_szempontok.pdf

-Kulcsár Beáta: Multikulturalizmus Magyarországon (1990–2017)

Online: <https://docplayer.hu/113248805-Kulcsar-beata-multikulturalizmus-magyarorszagon.html>

-Túry György: A kultúra felfalja saját gyermekeit, avagy paradigmák a kultúraelméletben a hatvanas évektől napjainkig

Online: http://real.mtak.hu/109559/1/replika_98-08_tury.pdf

-A művészettől a tömegkultúráig (szerk. Olay Csaba – Weiss János), L'Harmattan Kiadó–Könyvpont kiadó, 2014.

Online: <http://real.mtak.hu/28939/1/A%20m%C5%B1v%C3%A9szett%C5%91%20a%20t%C3%B6megkult%C3%BAr%C3%A1ig.pdf>

-Tömegek és ünnepek – A nyilvánosság rítusai a közép-európai modernségben (szerk.: Csúry Károly – Orosz Magdolna – Szendi Zoltán), Gondolat, 2009.

-Kulturális iparágak, kánonok és filterbuborékok (szerk.: Bárány Tibor – Hamp Gábor – Hermann Veronika), Typotex, 2020.

-Striker Sándor: Kulturális meghatározottság és gömb-gondolkodás

Online: http://zemplenimuzsa.hu/honlap/wp-content/uploads/2013/10/zmuzsa_201503_tudomany.pdf

-Kolin Péter: Evolúció és kultúra

Online: https://epa.oszk.hu/01900/01963/00004/pdf/infotars_2002_02_03_078-128.pdf

-Globalizáció és civilizációk (szerk.: Rostoványi Zsolt); Magyar Tudomány 2002/6-os szám

Oktató: Dr. Kurucz Anikó